

χθες τὴν πλειράν, ἰδὲ τὴν καρδίαν μου! Ἐξήγαγον τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κτήνους καὶ διὰ τοῦτο προσελάσθη εἰς τὸν βράχον. Προανήγγειλα τὴν ἐλευσίαν σου εἰς τὸν Δία καὶ διὰ τοῦτο ἐκεραυνώθη.

Καὶ εἰς τὴν μακρυνὴν ὁμίχλην διήλθε σιὰ παρθένου ὁδηγούσης τυρλὸν γέροντα. Καὶ ἦτο τὸ μειδιάμα τῆς θεῖον, ὥστε ἐφωτίζετο ἡ ψυχὴ τῆς πάσα. Καὶ οἱ θεοὶ μετὰ σεβασμοῦ ἔλεγον ταπεινῇ τῇ φωνῇ πρὸς ἀλλήλους: «Εἶνε ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἀγράφων νόμων».

Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς!

— Ἐγέσθητε! Χάριν τοῦ Προμηθέως ἔστε συγχωρημένοι! Χάριν τῆς Ἀντιγόνης ἔστε εὐλογημένοι!

«Ὡς τέκνα τοῦ Ἀδάμ ἐπράξατε τὸ πονηρόν. Θὰ ἐξαλειφθῆτε ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ἱερέως, ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν τὸ ὅποιον ἐπράξατε θὰ παραμείνῃ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων.»

Ἠγέσθησαν στεναζόντες καὶ ἐν ᾧ ἀπεμακρύνοντο, ὑπεράνω αὐτῶν φωνὴ σεμνὴ καὶ γλυκεῖα ἔψαλεν ἐν τῷ οὐρανῷ:

«Ὁ Ἀπόλλων ἦλθεν, ὁ Ἀπόλλων ἀπῆλθεν, εἶη τὸ ὄνομα τοῦ Ἀπόλλωνος εὐλογημένον!

«Ἡ Παλλὰς ἦλθεν, ἡ Παλλὰς ἀπῆλθεν, εἶη τὸ ὄνομα τῆς Παλλάδος εὐλογημένον....

«Οἱ θεοὶ ἦλθον, οἱ θεοὶ ἀπῆλθον, εἶη τὸν ὄνομα τῶν θεῶν εὐλογημένον!»

[James Darmesteter]

Σ.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΟΙ ΑΘΙΓΓΑΝΟΙ

Ἄλλεπάλληλοι πόλεμοι διήρσαν τοὺς κατοίκους τῆς γῆς εἰς πολλὰ διαμαχόμενα μέρη καὶ συχνοτάτα ἔνεκα αὐτῶν ἔθνη ὀλόκληρα διεσκορπίσθησαν. Κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅταν ἔθνος διεσκορπίζεται, τὰ ἄτομα γίνονται, λησμονοῦσι τὴν ἐθνικότητά των καὶ συγχωνεύονται μετὰ τῶν ἄλλων λαῶν. Τοῦ κανόνος τούτου δύο ἢ τρεῖς ἐξαιρέσεις ἀναφέρονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, μετὰ δὲ αὐτῶν ἡ περιεργότερα εἶναι ἡ τῶν Ἀθιγγάνων, οἵτινες ἀποτελοῦντες ἄλλοτε φυλὴν ἰδιαιτέραν ὡς ἔθνος ἀνεξάρτητον, τώρα δὲ μόνον ὁμάδας περιπλανημένας, διατηροῦσιν ἔτι πολλὰ ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐμφανόντων ἰδίαν ἐθνικότητα. Μολοντοὶ ὡς ἔθνος κατεστράφησαν πρὸ αἰώνων καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ πλανῶνται μακρὰν τῆς πατρίδος των, μένουσι χωρισμένοι τῶν ἄλλων λαῶν διὰ τῆς γλώσσης των, ἣν διατηροῦσιν ἐν μέρει, ὡς καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων ἰδιοτήτων.

Ἡ δυτικὴ Εὐρώπη εἶδε κατὰ πρώτην φοράν τοὺς Ἀθιγγάνους εἰς τὰ 1417. Τετρακόσιοι ἢ κατ' ἄλλους χίλιοι τετρακόσιοι ἦσαν οἱ πρῶτοι εἰσβαλόντες εἰς τὴν Γερμανίαν. Ὁ μικρὸς οὗτος ἀριθμὸς τῶν ξένων διειροράσθη εἰς μικροτέρας ὁμάδας καὶ εἰσεχώρησαν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Γερμανίας. Τοὺς πρώτους τούτους ἐπιδρομεῖς ἠκολούθησαν ἄλλοι καὶ μετ' οὐ πολὺ, ἄγνωστον διὰ τίνος ἀνεργείας, πληθὺς ἀπειρον Ἀθιγγάνων ἔφθασαν, εἰσῆλθε διὰ τῶν Ἀλπεῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν, διὰ τοῦ Ρήνου εἰς τὴν Γαλιλίαν, διὰ τῶν Πυρηναίων εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ διὰ θαλάσσης εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους.

Ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν τινῶν ἦσαν πλουσιῶς ἐνδεδυμένοι καὶ ἐφαίνοντο ἔχοντες τὸν τύπον τῶν εὐγενῶν τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἦσαν πτωχοὶ, βρακένδυτοι, ἡ δὲ τροφὴ των ἔλεινεν. Ἡ ἐμφάνισις τῆς πρώτης ὁμάδος τῶν Ἀθιγγάνων περιγράφεται ἐμὸία τῆς σημερινῆς. Ἄνδρες ἔφιπποι ἢ πεζοί, γυναῖκες καὶ παῖδα ἐντὸς φορητῶν ἄμαξων. Ἀπεικλῶν ἑαυτοὺς Σικώτους καὶ διηγοῦνται πολλὰ περὶ τῆς καταγωγῆς των καὶ τῆς χώρας ὅπουθεν ἤρποντο. Τινῶς ἐξ αὐτῶν ἔλεγον ὅτι ἦσαν Ἰνδοί, ἄλλοι

διεταίοντο ὅτι ἦσαν Αἰγύπτιοι, διηγούμενοι δὲ παντοῖα δεινὰ προσεπάθουν νὰ διεγείρωσι παντὶ τρόπῳ τὴν συμπάθειαν τῶν λαῶν. Ἄλλοτε ἔλεγον ὅτι ἐδιώχθησαν ἐξ Αἰγύπτου, διότι ἦσαν Χριστιανοί, ἄλλοτε ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ τοὺς ἐδιώξαν ἐκ τῆς Ἀσίας, διότι δὲν ἠθέλησαν ν' ἀσπασθῶσι τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ, ἄλλοτε πάλιν ὅτι τὸ τέρας, ὁ Ταμερλάνος, τοὺς κατέστρεψε καὶ τοὺς ἐδιώξεν ἐκ τῆς πατρίδος των. Κατ' ἀρχὰς ὁ κόσμος τοὺς ἐπίστευεν ἐν μέρει, ἀλλὰ δὲν παρήλθε πολὺς καιρὸς καὶ ἔπεσαν εἰς δυσμένειαν ἔνεκα τῆς κακῆς των διαγωγῆς. Ἐκλεπτον πᾶν ὅ,τι ἠδύναντο νὰ κρύψωσιν, αἱ γυναῖκες των ἐπρόβλεγον τὸ μέλλον ὅπως καὶ τώρα, καὶ ἐνέσπειρον εἰς τὸν λαὸν τὴν ἰδέαν ὅτι ἦσαν μάγισσαι. Εἰς πολλὰ δὲ μέρη τὰ πλήθη ἐξηγέσθησαν ἐκ τούτου κατ' αὐτῶν.

Πρὸ τοῦ φανῶσιν εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἡ Ἀνατολὴ τοὺς ἐγνώριζεν, ἄγνωστον πρὸ πόσων χρόνων. Αὐστριακὸς μοναχὸς ἀναφέρει ὅτι τοὺς εἶδεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν 200 ἔτη πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς των εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἱστορεῖται μάλιστα ὅτι οἱ Ἀθιγγανοὶ εὕρισκοντο εἰς τὴν ἀνατολικὴν Εὐρώπην πολὺ πρὶν ἀναφέρει τι περὶ αὐτῶν ὁ Αὐστριακὸς μοναχός. Ἐκ τῆς περιγραφῆς πολλῶν συγγραμμάτων δύναται νὰ εἰκάσῃ τις ὅτι ὁ παράδοξος οὗτος λαὸς ἦλθεν ἐξ ἀνατολῶν, ἴσως διὰ τῆς Αἰγύπτου, πολὺν χρόνον πρὸ τοῦ φανῆ εἰς τὴν Γερμανίαν. Τὸν διέκρινον δὲ πάντοτε τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα ἅτινα ἔχει ὡς σήμερον.

Ἡ δυτικὴ Εὐρώπη τοὺς ἐδέχθη κατ' ἀρχὰς εὐμενῶς. Ἦσαν λαὸς εὐφυῆς, ἐπιτηδειότερος τῶν ἐντοπίων, λαὸς ὅστις ἐμάνθανεν εὐθὺς ὅ,τι δὲν ἐγνώριζεν. Εὐθύμος, εὐγενὴς τοὺς τρόπους, εὐκόλος εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου, εἰσέδυσσε ταχέως εἰς τὴν ἐλευκτὴν μερίδα τῆς κοινωνίας. Κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα εἰσῆλθον ὡς χορευταὶ εἰς τὰς ἀλλὰς τῆς Ἀγγλίας, τῆς Σκωτίας, τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὸν 16ον παίζοντες διάφορα μουσικὰ ὄργανα διεκρίθησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Ἱρλανδίαν. Διέπρεψαν ὡς ζωγράφοι, ὡς ἑυλοιογράφοι, ὡς σιδηρορυ-

γοί, ἐγάρασαν τὸν χαλκόν, τὸν ἄργυρον. Μετ' ὀλίγον τέσσαρες ἐξ αὐτῶν ὑπέστησαν τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, διότι ἐδοκίμασαν νὰ παραχράξωσι τὴν μεγάλην σφραγίδα τῆς Ἀγγλίας εἰς τὰ 1549.

Εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τέχνας ἐπέτυχον. Πολλάκις τόσον εὐνοίαν ἔλαβον παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς βασιλέων, ὥστε οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἔλαβον τὴν ἄδειαν ν' ἀπονέμωσι δικαιοσύνην εἰς τὰ σίφη των, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Αἰγύπτου. Εἰς πολλὰ ὅμως μέρη κατεχράσθησαν τὴν ἐμπιστοσύνην ταύτην καὶ ὡς ἐκ τούτου ἤρχισεν ἡ ἀντιδρασίς. Οἱ λαοὶ τοὺς ἐμίσησαν, ἐκεῖνοι δὲ ἐρεθισθέντες ἀνέπτυξαν κάκιστον χαρακτῆρα καὶ ἐγένοντο ἔτι μᾶλλον ἀπεχθεῖς. Ἀπέδωκαν εἰς αὐτοὺς τὰ χεῖριστα τῶν ἐγκλημάτων. Κατηγορήθησαν, ὡς ἀνθρωποφάγοι καὶ τυμωρόχοι, ὡς κλέπται παιδίων, τὰ ὅποια ἔτρωγον ἔπειτα, ὡς δολοφόνου πίνοντες τὸ αἷμα τῶν θυμάτων των. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἐκατοντάδας αὐτῶν συνελήφθησαν καὶ ἐδασανίσθησαν, ὅπως ὁμολογήσωσι τὴν ἐνοχλήν των. Καὶ τῶντι ὁμολόγησαν αὐτήν, ἀλλ' ὅταν ἠρωτήθησαν ποῦ ἔκρυψαν τὰ σώματα τῶν θυμάτων των, δὲν ἤδυνήθησαν νὰ εἰπωσι καὶ ἐδασανίσθησαν πάλιν. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐθανατώθησαν πολλοὶ μόνον ὡς ὑποπτοὶ τῆς ἐθνικότητός των.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πλάνητος βίου των εἶχον ἴσως ἰδίαν τινα θρησκείαν, ἣν ταχέως ἔχασαν παραδεχθέντες, μᾶλλον κατ' ἐπίφασιν, τὴν θρησκείαν τοῦ λαοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ὅποιου ἔζων. Πάντοτε ὅμως ἀνεμίγνυον μετ' αὐτῆς ἀποκρύφους παραδόσεις τῆς πατρίδος των, αἵτινες ἀποκαλυφθεῖσαι ἠ΄ξησαν τὸ κατ' αὐτῶν μῖσος τῶν κατοίκων. Ἀληθῆς σταυροφορία ἠγέρθη κατ' αὐτῶν ὡς αἰρετικῶν, ὡς μάγων, ὡς ἀλιτηρίων. Αἱ σκληρότητες, ἃς ὑπέστησαν πρὸς τιμωρίαν των, ὑπερέβησαν πᾶν μέτρον. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐρρίκου τοῦ Η' ἐδιώχθησαν ἐκ τῆς Ἀγγλίας. Καὶ ὅμως ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐξολοθρευθῶσι, διότι ὁ λαὸς τοὺς ἐφοδεῖτο. Τὸ ἀπόκρυφον τῆς καταγωγῆς των, οἱ περὶ τῆς πατρίδος των μῦθοι, ἡ περὶ τῆς ἐν τῇ μαγείᾳ ἱκανότητός των ἰδέα, ἐνέπνεον φόβον εἰς τοὺς χωρικοὺς, οἵτινες δὲν ἐτόλμων νὰ τοὺς κατηγορήσωσιν ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔμειναν εἰς πολλὰ μέρη ἀνενόητοι. Ἐργαζόμενοι δὲ τέχνας, ἃς δὲ ἐγνώριζον οἱ ἐντόπιοι, εὗρισκον ἐνίοτε καὶ προστασίαν εἰς ἀπομακρυσμένα βεβαίως μέρη.

Πλησίον τῶν πόλεων ὑπέφερον πολὺ. Συνελαμβάνοντο κατὰ ἑκατοντάδας. Ἡ ἀγχόνη περιέμενε τοὺς ἄνδρας. Αἱ γυναῖκες μετὰ τῶν τέκνων των ἐπνίγοντο ἀνευ οἴκτου καὶ τοῦτο μόνον καὶ μόνον διότι ἦσαν Ἀθιγγάνοι. Τοῦ λαοῦ τούτου ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμά του εἶνε ἐν ἐκ τῶν περιέργων φαινομένων τῆς ἱστορίας, διότι μολονδὶ παρῆλθον 400 ἔτη ἀπ' οὗτου κατὰ πρῶτον ἐφάνθησαν εἰς τὴν Εὐρώπῃ οἱ Ἀθιγγάνοι, διατηροῦντι ἔτι ἀκαίως ὅλας τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων των. Τώρα εὗρισκονται παντοῦ, ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ διασπαρμένων ἀνέρχεται εἰς 1.500.000 ἐκτὸς τῶν τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Αὐστραλίας.

Εἰς τὴν Ἀσίαν ἔλην, τὴν Κίναν, τὸ Σιάμ, εἶναι πολὺ ἀριθμοὶ, παντοῦ δὲ οἱ αὐτοί. Ὅπου τὸ κλίμα τὸ ἐπιτρέπει οἱ Ἀθιγγάνοι ζῶσιν ὑπὸ σκιῆς, εἰς

τὸ ὑπαίθριον. Εἶναι λαὸς χωρισμένος ἄλων τῶν ἄλλων, ἡ διατήρησις τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων, τῆς γλώσσης, τοῦ ἐθνικοῦ οὕτως εἶπειν χαρακτηρὸς των, εἶναι ἐν τῶν μεγίστων κοινωνικῶν θαυμάτων.

[The New-York Herald]

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΟΥΤΟΠΙΑΣ."

Τὸ πρὸ μικροῦ συμβάν ναυάγιον τοῦ ἀγγλικοῦ ἀτμοπλοίου *Οὐτοπίας* εἶνε ἐν τῶν τρομερωτέρων, καὶ διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων εἶνε μέγας, καὶ διότι συνέβη εἰς τὴν εἴσοδον λιμένος. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἀνεχώρησεν ἐκ Τερρέστης, διευθυνόμενον εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἐπέβαινον αὐτοῦ 881 ἄνθρωποι, ἐξ ὧν 68 ναῦται οἱ δὲ λοιποὶ Ἴταλοὶ μεταναστεύοντες εἰς Ἀμερικὴν. Τὴν νύκτα τῆς 17 Μαρτίου τὸ πλοῖον εἰσερχόμενον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Γιβραλτάρ, προσέκρουσεν ἕνεκεν ἀδεξιότητος τοῦ κυβερνήτου, εἰς θωρηκτὸν ἀγγλικόν, καὶ διαρραγὴν μετὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἐδυσθίσθη.

Ἀνταποκριτῆς ἐφημερίδος γράφων ἐκεῖθεν ἀναφέρει ἐπιστάδια προξενουῦντα φρίκην καὶ πράξεις ἡρωϊκὰς ἐκεῖνων, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ σώσωσι τοὺς ναυαγοὺς, κινούσας τὸν θαυμασμόν. Εὐθὺς ἄμα συνέβη ἡ σύγκρουσις, δύο ἀγγλικά θωρηκτὰ καὶ τὸ σουηδικὸν *Φρέγια* εὗρισκόμενα πλησιέστερον, ἔσπευσαν νὰ διευθύνωσι τὰ ἠλεκτρικὰ φῶτὰ των ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καταστροφῆς, ὅπως εὐκολύνωσι τὰς πρὸς σωτηρίαν τῶν ναυαγῶν ἐνεργείας. Ὅλα τὰ ἀγγλικά πολεμικὰ καὶ τὸ σουηδικὸν ἔριψαν εἰς τὴν θάλασσαν τὰς λέμβους των, τοὺς σωτηρίου στεφάνους καὶ πᾶν ὅ,τι ἤδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ναυαγοὺς. Ἀλλὰ πᾶσα ἐνέργεια καθίστατο δύσκολος καὶ σχεδὸν ἀδύνατος ἕνεκα τῆς τρικυμίας καὶ τῆς ραγδαίας βροχῆς. Οἱ ἴστοι τοῦ βυθισθέντος πλοίου εὗρισκοντο ἔτι ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Αἱ ἀπελπιστικαὶ κραυγαὶ αὐτῶν καὶ τῶν παλαιόντων πρὸς τὰ μαινώματα κύματα ἠ΄ξησαν τὴν φρίκην τῶν θεατῶν. Πολλάκις οἱ σωτῆρες, μετὰ ὑπερανθρώπους προσπάθειάς καὶ κόπους κατώρθωναν ν' ἀνασύρωσι ναυαγὸν τινα, ἀλλὰ τὰ κύματα κατέκλυζον αὐτοὺς καὶ ἀνῆρπαζον πάλιν τοὺς σωθέντας. Τοιοῦτοτρόπως πολλοὶ ἐχάθησαν.

Λέμβος θωρηκτοῦ ἀγγλικοῦ κατώρθωσε νὰ τεθῆ ὑποκάτω τῶν σχοινίων τῆς *Οὐτοπίας*, ὅπως οἱ δυστυχεῖς, οἵτινες ἐκρέμαντο ἀπ' αὐτῶν, ριφθῶν ἐντὸς αὐτῆς καὶ σωθῶσιν εἰ δυνατόν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐδίσταζον νὰ ριφθῶσι, φοβούμενοι μήπως πέσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄλλως δὲ καὶ τὰ κύματα ὄθουν τὴν λέμβον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἄλλοι λέμβος ἀγγλικὴ κατώρθωσε νὰ σώσῃ πέντε δυστυχεῖς, ἀλλ' ἐκινδύνευσε νὰ καταποντισθῆ. Εὐτυχῶς ἀτμάκατος τοῦ λιμεναρχεῖου ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν τῆς. Ἀτμάκατος ἐτέρου ἀγγλικοῦ θωρηκτοῦ ἐδυσθίσθη, διότι τὸ ὕδωρ ἔσβυσε τὸ πῦρ τῆς μηχανῆς, τρεῖς δὲ ναῦται τῆς ἐπνίγησαν.

Τὴν ἐπαύριον τῆς καταστροφῆς σωρὸς πτωμάτων εὗρέθησαν πλησίον τῶν ὄχρωματῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Εἰς μέρη τινα μάλιστα τὸ θέαμα ἦτο φρικτόν. Παρὰ τινα βράχον 22 πτώματα ἔκειντο πλησίον ἄλ-